

Kommentarer til Knut Tveitereids rapport ”Hva er en oppbyggelig disippel-kultur” Af DanskOases lederskab

Lederskabet i DanskOase har med stor interesse læst Knut Tveitereids rapport: ”Hva er en oppbyggelig disippel-kultur? En teologisk vurdering av sentrale konsepter i Mike Breens bøker.”

Lederskabet er enige om, at rapporten beskriver nogle særdeles vigtige områder. Flere af de udfordringer Knut behandler, kan vi genkende, når vi snakker med folk i Oase-netværket. Vi har udarbejdet følgende dokument for at formidle lederskabets respons på rapporten.

Indledning

Knut Tveitereid anerkender den læring, Mike Breens litteratur – særligt Lifeshapes – har givet. Ligeledes erfarer vi i lederskabet, at mange i Oases netværk har oplevet Lifeshapes som en velsignelse. Det ønsker vi at anerkende. Samtidig er vi opmærksomme på, at der i nogle sammenhænge har været en stor vægtlægning på modeller og værktøjer, hvilket for nogle har skabt ’metaltræthed’ i forhold til fx begreber og figurer. Knut påpeger i sin rapport andre temaer i relation til Lifeshapes og Mike Breens litteratur end denne ’metaltræthed’. De temaer bør DanskOases netværk være opmærksomme på. Lederskabet vil derfor i den kommende tid sætte gang i en række initiativer for at arbejde med emnerne. Disse initiativer samt Lederskabets konklusion – på baggrund af Knuts rapport – beskrives i slutningen af dette dokument. Først vil vi forholde os til centrale dele af rapporten for på den måde at tydeliggøre lederskabets holdning til de temaer, der bringes op.

Fredens person

Tankerne bag ’fredens person’ (FP) har givet mange kristne fred og taget en stor byrde af deres skuldre, da den enkelte ikke føler sig forpligtiget til at evangelisere til alle og enhver, man møder. Udfordringen er, at tankegangen breder sig til mere end evangelisation: ”Selv om Person of Peace i utgangspunktet er en strategi for å dele evangeliet udenfor kirken, møter vi den også et annet sted i Building a Discipling Culture. Her handler det om rekruttering til mentorgrupper – såkalte Huddles” (s. 8. øverst).

Lederskabet mener, at flere elementer af teologien om ’fredens person’ i forbindelse med evangelisation er en velsignelse for DanskOase. Brugen af begrebet, som beskrevet i Building a Discipling Culture (BDC), rummer dog flere elementer, der kan være uheldige. Her er vi særligt enige i Knuts bekymringer vedr. omtalen af FP, når det gælder gensidighed i en relation. I BDC understreges det, at FP lytter til os. Imidlertid taler bogen ikke meget om, hvordan vi lytter til de mennesker, vi deler evangeliet med. Det kan være uheldigt at tale om FP som den, der kun lytter, da det kan skabe asymmetri i relationen, hvor vi glemmer at være menneske med andre mennesker. I stedet får vi en uheldig ”dem og os” tænkning. I Lederskabet tror vi, at mennesker lytter til os, fordi de er blevet lyttet til, og ethvert menneske er en Guds skabning og kan derfor også lære os noget om Gud.

Yderligere er bogen utydelig i forhold til, hvordan FP tjener os. Det kan fx tolkes sådan, at FP skal understøtte os materielt. Vi mener, at denne tolkning er en farlig vej at gå. Mennesker må selvfølgelig gerne give, men det er ikke afgørende, når vi bruger tid med en person, at vedkommende velsigner os materielt. Hvis det var tilfældet, har vi kapitaliseret evangeliet.

Endelig finder vi det særligt problematisk at bruge begrebet FP i forhold til rekruttering af personer til en huddle. Især når det understreges, at FP tjener dig, lytter til dig og understøtter dig, imens den modsatrettede tjeneste for dem er underspillet. Vi mener, at en leder i en kirke først og fremmest er en tjener. Og altså ikke en, der skal tjenes. Dernæst kan en præsts brug af begrebet FP medføre, at præsten glemmer, at han eller hun er præst for alle i menigheden og ikke kun dem, der anses for FP'er.

Sidst mener lederskabet, at tænkningen om FP rummer en fare for, at vi "klikker". Vi mennesker har en generel tendens til at finde mennesker, der minder om selv. Lederskabet ønsker, at DanskOase er et netværk af menigheder, der rummer et bredt og farverigt spektrum af ledere og ansvarspersoner.

Huddles

En huddle kan være et udmærket redskab til at hjælpe mennesker på deres personlige vandring med Gud, hvor den enkelte opfordres til at lytte til Gud og handle derefter. Lederskabet anerkender, at huddle-modellen, positivt, sætter en ramme om den enkeltes discipelskab, hvormed troen på Gud – som den der taler til os – ikke bliver glemt, men hele tiden bringes i spil. Samtidig er Lederskabet opmærksomme på flere aspekter, der kan være problematiske.

Med den karakteristik der er af FP i BDC, kan det være problematisk, at Huddle's opstår omkring en leder, der anser alle sine huddle-deltagere som FP'er. Det skaber en asymmetri i huddlen, hvor imitationstanken kun går en vej. Nemlig fra den åndeligt modne til den åndeligt umodne. I værste fald kan tænkningen anspore til en manglende ydmyghed, hos den der leder huddlen.

Dernæst ser Lederskabet, at der kan opstå problematikker omkring rollesammenfald. Særligt hvis rollerne ikke er tydeligt defineret. Problemet kan opstå, hvis huddlelederen, udover at være huddleleder, også har en anden rolle i relation til den, der huddles. I så fald vil den ansvarlighed og det eventuelle gruppepres, der finder sted under lederens ansvar, kunne føre til dyb frustration, fordi medlemmet primært anerkendes og roses for sit kald og sin tjeneste – ikke for at være et 'Guds barn'. I den forbindelse nævner Knut faren for at brænde ud. Lederskabet påpeger yderligere, at ledere af huddles skal være opmærksomme på manipulation. Opmuntring, ansvarlighed m.m. er godt, men det må ikke komme dertil, hvor lederen, fx af ren utålmodighed grundet manglende fremdrift i huddlen, forsøger at presse ting igennem ved gruppepres eller andre subtile metoder. Vi ser i øvrigt, at disse problematikker på samme måde kan være på spil i andre former for mentorgrupper og smågrupper, der har en defineret lederrolle.

Knut påpeger skismaet mellem formel og uformel ledelse. Lederskabet anbefaler og vil opfordre nye menigheder og fællesskaber, der søger optagelse i netværket, til at organiseringen og ledelsesstrukturen er tydelig. Organisering handler bl.a. om, hvordan menighed, præst, menighedsråd/ældsteråd osv. kan udøve deres demokratiske ret. Dertil kommer, at tydelige strukturer skal kunne fremme et sundt miljø, hvor teologi, ledelsesredskaber og anden praksis i menigheden kan diskuteres og korrigeres efter behov.

Apostel

Lederskabet mener, at dette afsnit i rapporten kunne have nydt godt af yderligere uddybning. Afsnittet henleder Lederskabets opmærksomhed på det femfoldige og DanskOases brug af denne tænkning. Vi vil understrege, at brugen af den femfoldige 'tænkning' ikke skal føre til, at 'evangelisten altid har ret, når det handler om evangelisation', 'hyrden når det handler om omsorg' osv. Vi anser den femfoldige tjeneste-tænkning som en værdifuld måde at lære om sit kald på, men vi skal ikke fastlåse hinanden i kategorierne og ej heller placere nådegaverne i et (ubevidst)

hierarki. Vi er klar over, at der kan have været en vis forherligelse af 'apostelkaldet' i DanskOase. Denne forherligelse er ikke noget, vi vil opfordre til.

Lederskabet ønsker i denne sammenhæng at påpege, at DanskOase blandt andet har fokus på at plante menigheder, og vi opfordrer til nytænkning af kirkelige fællesskaber. Vi må ikke – i ren og skær forskrækkelse over overfokusering af 'apostelkaldet' – droppe denne opmuntring i Oase og "smide barnet ud med badevandet".

Kristologi

Vi hæfter os ved rapportens afsnit om kristologi (s. 13) og mener, at dette er et meget centralt punkt: "Problemet er altså ikke at 3DM og TOM (The Order of Mission) ikke anerkjenner klassisk kristologi – for som vi har sett: det gjør de. Problemet er at den i stor grad er utelatt i den viktigste boken – og i relasjon til de viktigste konseptene: disippelgjøring, LifeShapes og Huddle. Satt på spissen: Det kan virke som om man ser for seg å bygge en disippelkultur og forløse en misjonal bevegelse, ikke basert på tilliten til Jesus som frelser, men på imitasjonen av Jesus som modell" (s.14).

Der skal ikke være tvil om, at vi i DanskOase først og fremmest tror på Jesus som vores og verdens frelser! Dernæst kan vi gennem Bibelen blive klogere på Jesu livsstil og lære af dette. Lederskabet er opmærksom på de udfordringer, Knut beskriver. Vores konkretiserede og praktiserede teologi kan bevirke et skævt kristologisk fokus, hvor Jesus bliver vores ideal af en leder, og kirken betragtes som en organisation. Vi må fastholde forståelsen af Jesus og kirken som "hoved og legeme", "brud og brudgom".

I DanskOase har vi tradition for at arbejde grundigt med teologi, når det fx kommer til emner som Guds nåde, Gudsriget og Helligånden. Dertil kommer, at der i forbindelse med SommerOase bliver arbejdet grundigt med årets tema. Det skal vi fortsætte med! Samtidig vil Lederskabet generelt opfordre til mere teologisk diskussion – også i menighederne.

Imitation og discipelskab

Lederskabet vurderer, at Knut har ret i, at der er en fare for at overfokuseres på imitation i sammenhænge, hvor Mike Breens litteratur fylder meget. At imitere andre er en del af det at lære og vokse som menneske såvel som kristen, men det er ikke den eneste måde at lære på. Vi er enige med Knut i, at ingen mennesker er disciple af enkelte individer – kun af Jesus Kristus. Derfor må enhver, som samler mennesker omkring sig, for at de skal lære noget, være opmærksom på den fare, der ligger i, at mennesker begynder at følge den, der lærer fra sig i stedet for at følge Jesus. Hvis det sker, kan der opstå nogle uheldige bindinger. Derfor skal man være varsom, når man inviterer mennesker til at komme og efterligne det, man selv gør. Vi har brug for at arbejde mere og bredere med læring og discipelskab i DanskOase. Derfor har vi igangsat et initiativ på området.

The Order of Mission (TOM)

På baggrund af Knuts appendiks ang. The Order of Mission (TOM) vurderer procesudvalget på vegne af lederskabet at TOM-medlemmer fortsat skal være fuldt ud ligeværdige medlemmer og repræsentanter af både DanskOase og af lederskabet. Samtidig anerkender vi, at der er konflikter som udspiller sig omkring visse TOM medlemmer i netværket. Procesudvalgets holdning til konflikterne er, at disse kan have grobund i en for ensidig brug af de tanker, der fx kommer til udtryk i bogen 'Building a discipling culture' hos nogle medlemmer i TOM, men ikke har grobund i at TOM forkynder vranglære.

Da Mike Breen er forfatter af den litteratur som Knut har vurderet teologisk, såvel som grundlægger af TOM, forventer procesudvalget, at TOM medlemmer i DanskOases ledelse og partnerskaber forholder sig proaktivt til de pointer som nævnes i rapporten.

Til afklaring:

* DanskOase som organisation har ikke, og har aldrig haft, noget formelt samarbejde med organisationen TOM.

* Medlemmer af TOM er og har engageret sig i DanskOase og i flere andre organisationer. Procesudvalget består af 5 personer fra lederskabet.

* Ingen fra procesudvalget er medlemmer af TOM.

Konklusion og initiativer

I det følgende sammenfatter og konkluderer vi på Knuts rapport. Skrivelsen afsluttes med de konkrete anbefalinger og initiativer, lederskabet har besluttet at tage i forbindelse med konklusionen.

Lederskabet anerkender den inspiration fra Mike Breen og 3DM, der har bidraget til at arbejde med lederskab, discipelskab, mission og pioner-tjeneste. Mike Breens fokus på den personlige vandring med Jesus er et radikalt fokus, som vi fx også finder hos Dietrich Bonhoeffer. Et fokus der især er vigtigt i dag, hvor evangeliet og troen på Gud nemt kan blive indlejret i en forbrugerkultur, hvor den kristendom vi forkynder bliver forbrugskristendom og ikke den radikale efterfølgelse. I den sammenhæng er mange af de figurer Mike Breen præsenterer os for en god hjælp til finde ud af, hvordan den efterfølgelse ser ud for os.

Dernæst anser lederskabet ikke Mike Breens litteratur for værende vranglære, men litteraturen – især Building a Discipling Culture – har en slagside, der ved ensidig brug kan medføre en usund kultur. Derfor ser vi et stort behov for, at vi i DanskOase diskuterer og nuancerer begreber som 'skabe disciple', imitation, 'apostel kaldet' og 'fredens person'! Vi anerkender, at vi har brug for større bredde i netværket, når der arbejdes med emnerne, og når vi indgår partnerskaber med initiativer, der har disse fokusområder.

Vi hæfter os ved, at rapporten heller ikke anser 3DM og The Order of Mission (TOM) som vranglære og vil fastholde Knuts vigtige pointe i sin konklusion, hvor han skriver: *"Selvfølgelig er det enkelte problemer med 3DMs teologi. Noe annet ville vært sensasjonelt! All teologi har sine problemer, enten den er luthersk eller katolsk, enten den er karismatisk eller høykirkelig, enten den er økumenisk eller den er konfesjonell. Og dette er faktisk rapportens store poeng: Ingen teologi er feilfri. All teologi har svakheter"* (s. 20). Dette betoner vigtigheden af, at vi – bredt set i vores bevægelse – løbende skaber plads og rum for kritisk refleksion i forhold til teologi, etik og ledelsespraksis.

Al sund teologi skal og bør kunne diskuteres: "Ingen teologi er feilfri. All teologi har svakheter. Derfor er det avgjørende at det finnes en teologisk samtale hvor man kan drøfte og diskutere åpent og justere det som er problematisk. Enhver teologi kan alltid bli bedre.

Kan man diskutere og forbedre teologi i 3DM og i TOM? Er det i det hele tatt mulig? Finnes det slike arenaer og et slikt samtaleklima? Er det vilje til å skille ut det som ikke bygger opp, for at det som faktisk bygger opp, skal få enda større rom? Finnes det steder hvor de som har innspill kan få komme med dem? Finnes det et lederskap som tar imot slike innspill?

Det vet ikke jeg, jeg kjenner ikke dynamikken i TOM og i 3DM Movements i Danmark i dag. Men det jeg vet, er at en teologi som ikke lar seg diskutere, fort blir en Take-it-or-leave-it-teologi – en teologi man enten må følge ukritisk eller forlate. Etter min oppfatning er dette en av de helt avgjørende lakmusprøvene for all teologi, inkludert 3DM og TOM sin" (s. 20). I DanskOase skal vi have mere fokus på at diskutere teologi. Vi skal være opmærksomme på, at rammerne for sådanne diskussioner er til stede i menigheder og organisationer.

På baggrund af Knut Tveitereids rapport har Lederskabet udarbejdet følgende anbefalinger og initiativer:

- Rapporten skal læses af staben i DanskOase og BUO.
- Vi anbefaler, at de skoler, partnerskaber m.fl. der bruger Mike Breens litteratur læser rapporten og diskuterer indholdet.

- Vi anbefaler, at menighedsråd, ledere i menigheder, præster m.fl. læser rapporten og diskuterer de spørgsmål, Knut stiller. Helt konkret vil vi opfordre menighedsrådet eller tilsvarende til at sætte et møde af til formålet. Vi ønsker, at der i menighederne skabes refleksion om de emner, der bringes op.
- Vi vil sætte fokus på lederudvikling og læring i DanskOase. Derfor har vi nedsat et udvalg bestående af Karsten Bach, Anders Michael Hansen og Joachim Nisgaard, der vil arbejde med læringsmiljøer i netværket. Planen er at samle et bredt spektrum af mennesker fra bevægelsen, der har kompetencer på området, for at samskabe nye tanker om læring og ledelse i menigheder.
- Vi arbejder i øjeblikket med reorganisering af partnerskaber i DanskOase. Der er blandet andet brug for et mere aktivt samarbejde mellem Oase og partnere.
- Vi har udarbejdet retningslinjer for forholdet mellem menighed og orden (fremlægges på repræsentantskabsmøde, januar 2017)
- Vi vil skabe rum for flere teologiske debatter. Et konkret forslag er, at vi på SommerOase vil lave workshops, hvor fx ledelseslitteratur som bruges i DanskOase diskuteres i et teologisk perspektiv. Man kan diskutere spørgsmål som: Hvad er god teologi, og hvad kan misbruges? Er der noget, vi skal være særligt opmærksomme på?
- Vi vil bede 'Teologisk udvalg' (Andreas Østerlund Nielsen, Ole Skjerbæk Madsen, Daniel Hougaard, Kristian N. Kappel, Poul Kristensen, Nikolaj Kristensen, Ole Backer Mogensen, Anders Damkjær, Morten Hørning Jensen og Ruben Dalsgaard) om at behandle den femfoldige tjenestetækning.
- Vi vil i Lederskabet arbejde med, hvordan DanskOases kristologi ser ud.

Indholdet i dette dokumentet er først diskuteret i procesudvalget og dernæst i det samlede lederskab. Der er enighed om samtlige holdninger i dokumentet.

Ruben Dalsgaard
 Martin Drengsgaard
 Peter Sode Jensen
 Rie Skårhøj
 Peter Højvig
 Anika Follmann
 David Mortensen
 Marianne Phil
 Elisa Wejse
 Steen Balle